

ප්‍රාකෘත යුගයේ බ්‍රාහ්මී ශිලාලේඛනවලින් හඳුනා ගත හැකි මත්ස්‍ය සංකේතයේ සන්නිවේදනාර්ථ පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

කේ. ඩී. මලිෂා දිල්හානි

සිංහල අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

upekhasawmini@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

පෙරදිග පුරාණ සන්නිවේදන සංකේතයක් ලෙස මත්ස්‍ය ලකුණ සමාජගත වී ඇත. පෙරදිග රටවල මෙන් ම බොහෝ දකුණු ආසියාතික රටවල ද පැරණි සටහන්වල මත්ස්‍ය සලකුණ අන්තර්ගත වන අතර ශ්‍රී ලාංකේය පුරාණ ලේඛනවල ද මත්ස්‍ය සංකේතය සඳහා සාධක හමු වේ. මෙම පර්යේෂණයෙන් විමසා බැලෙන්නේ ලාංකේය බ්‍රාහ්මී සෙල්ලිපිවලින් හඳුනා ගත හැකි මත්ස්‍ය සංකේතයේ සන්නිවේදන ස්වභාවය පිළිබඳ ව යි. ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ ව්‍යාප්තියක් පෙන්වුම් කරන මත්ස්‍ය සංකේතයේ දේශීය අර්ථකථනය කෙබඳු ද යන්න සොයා බැලීමක්, ශිෂ්ටාචාරගත අප්‍රකට ලේඛන ක්‍රමය වටහා ගැනීමක් මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු වේ. ලාංකේය ශිලාලේඛනවලින් නිරූපණය වන මත්ස්‍ය සංකේතයේ දේශීය අර්ථකථනය කෙබඳු ද? යන්න විමසා බැලීම මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව යි. ලාංකේය මත්ස්‍ය සංකේතයේ සන්නිවේදනාර්ථ ගවේෂණය කිරීමේ යෝග්‍ය මූලාශ්‍රය වන්නේ ශිලාලේඛන බැවින් මෙම පර්යේෂණයේ පර්යේෂණ නියැදිය වශයෙන් තෝරා ගැනෙන්නේ ප්‍රාකෘත යුගයේ රචනා වූ බ්‍රාහ්මී ශිලාලේඛන යි. මෙම අධ්‍යයනය, ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයට යටත් ව ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ මෙම විෂයට අදාළ ප්‍රාථමික ග්‍රන්ථ අධ්‍යයනය සිදු කෙරිණි. ග්‍රන්ථ හා පර්යේෂණාත්මක කෘති ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ලෙස යොදා ගෙන ඇති අතර සඟරා, පුවත්පත් තෘතීයික මූලාශ්‍රය ලෙස පරිශීලනය කර ඇත. මෙකී ක්‍රමවේද ඔස්සේ දත්ත රැස් කර විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් බ්‍රාහ්මී සෙල්ලිපිවලින් නිරූපණය වන මත්ස්‍ය සංකේතයේ දේශීය සන්නිවේදනය කෙබඳු දැයි අවබෝධ කොට ගත හැකි ය. ප්‍රාකෘත යුගයේ ශිලාලේඛනවල බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේතයක ස්වරූපයෙන් කේවල ව හා වෙනත් බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේත සමඟ මිශ්‍ර වී බහු සංකේතයක ස්වරූපයෙන් ද මත්ස්‍යා සටහන් වී ඇත. ඒ අනුව මත්ස්‍ය සංකේතය සඳහා දිය හැකි අර්ථකථන කිහිපයකි. කේවල මත්ස්‍ය සංකේතය මගින් රැහුණු ප්‍රදේශය පාලනය කරන ලද ධර්මරාජ පරම්පරාව නිරූපණය කොට ඇති අතර මත්ස්‍යා සහ ගරාදී වැට යන සංකේතද්වය සටහන් වීමෙන් 'දම' යන ප්‍රාදේශීය රාජ පරම්පරාව සහ 'ගමණි' යන පරම්පරා නාමය නිරූපිත ය. මොවුන්ගේ පොදු නාමය වූයේ කතරගම ක්ෂත්‍රියයන් යනුවෙනි. එම නිසා රෝහණයේ නිල ලාංඡනය ලෙස තම අනන්‍යතාව දැක්වීම උදෙසා මත්ස්‍ය සංකේතය භාවිත කර ඇති බැව් සිතිය හැකි ය. එමගින් දේශීය රාජ පරම්පරාවක් මෙම මත්ස්‍ය සංකේතය භාවිත කළේ යැයි තහවුරු කර ගත හැකි අතර ලාංකේය ශිලාලේඛන අධ්‍යයනය කිරීමෙන් මත්ස්‍ය සංකේතයේ ලාංකේය භාවිතය කෙබඳු ද යන්න අවබෝධ කොට ගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ප්‍රාකෘත යුගය, බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේත, බ්‍රාහ්මී ශිලාලේඛන, මත්ස්‍යයා, සන්නිවේදනාර්ථ

A Study of the Communicative Meanings of the Symbol of the Fish in Brahmi Inscriptions during the Prakrit Age

Maleesha Dilhani

Department of Sinhala, University of Kelaniya

upekhasawmini@gmail.com

Abstract

The symbol of the fish has been socialised as an ancient communication symbol in the East. In Eastern countries as well as in many South Asian countries, ancient records contain the fish symbol, and evidence for the fish symbol is also found in Sri Lankan ancient writings. This research examines the communicative nature of the fish symbol that can be identified in Sri Lanka Brahmi Inscriptions. The objectives of this research are to find out what is the local interpretation of this symbol of the fish, which shows an international expansion, and to understand the hidden writing system of civilisation. The research problem is to investigate the local interpretation of the fish symbol depicted in Sri Lankan inscriptions. Therefore, since inscriptions are the appropriate source for exploring the communicative meaning of the Sri Lankan fish symbol, the Brahmi inscriptions composed in the Prakrit period are selected as the research sample of this research. Subject to a qualitative research method, field study, interviews, and primary literature study related to this subject were used as the primary sources. Books and research work have been used as the secondary sources and magazines and newspapers have been used as the tertiary sources. By collecting and analysing data through these methods, it is possible to understand the local communication of the fish symbol depicted in the Brahmi inscriptions. Prakrit era inscriptions record the fish as a single symbol in the form of a non-Brahmi symbol and the form of multiple symbols mixed with other non-Brahmi symbols. Accordingly, there are several possible interpretations of the fish symbol. The single fish symbol represents the Dharmaraja dynasty that ruled the Ruhunu area and the dual symbols of fish and garadi fence represent the local royal dynasty of “Dama” and the family name of “Gamani”. Their common name was Kataragama Kshatriyas. Therefore, it is possible to think that the fish symbol has been used as the official logo of Rohana to show his identity. This confirms that a local dynasty used this fish symbol. Accordingly, by studying Sri Lankan inscriptions, it is possible to understand the usage of the fish symbol in Sri Lanka.

Keywords: Brahmi Inscriptions, Communicative Nature, Fish Symbol, Non- Brahmi symbols, Prakrit Era